

Kampen om opmærksomheden - om at turde vælge og vælge fra

Kære forældre, bedsteforældre og søskende

Jeg kan se på jer, at I er stolte af de smukke studenter, og det er der god grund til. De har arbejdet hårdt og hjulpet hinanden, de har gjort deres bedste, og nu er de her med deres velfortjente studenterhuer og store smil.

Tak for lån af jeres unge mennesker, vi har nydt at følge dem, støtte dem og udfordre dem, og vi er lige så stolte af dem, som I er.

Kære studenter

Hvor er det fantastisk at se jeres glade ansigter. Den lettelse, glæde og frihed, I føler lige nu er unik, for I har hele livet foran jer, og der er så mange mulige stier at følge. Jeg håber for jer, at I vil tillade jer selv at slendre lidt retningsløst for en tid, før I vælger en vej. For selvom I hele tiden bliver fortalt, at I skal skynde jer ud på et arbejdsmarked, som har brug for jer, skal I unde jer selv at nyde de mange åbne muligheder. Som Katinka Bjerregaard fra Katinka Band formulerer det: "Der er altid to veje at gå/to veje at fare vild på." Når I vælger, skal I huske, at ingen af vejene ender blindt – alle fører til potentielle gode liv og til spændende muligheder. I skal være på arbejdsmarkedet i rigtig mange år, så det er helt i orden at tage omveje, smutveje eller genveje undervejs. Man kan blive lykkelig ad flere veje, så tag jer tid og nyd turen mod målet. Måske er turen i virkeligheden målet i sig selv.

Kampen om opmærksomheden

Men inden I når så langt, skal I nyde den følelse af frihed, som de mange valg giver, og ikke lade jer overvælde af mængden. I er voksne nu, og I kommer til at træffe mange, mange valg. Jeg håber for jer, at I vil lytte til jeres mavefornemmelse i valgene og forholde jer kritisk til de mange, som forsøger at påvirke jeres valg. I er vokset op i en tid, hvor jeres opmærksomhed er en værdifuld vare, som alle vil have fat i. I bombarderes af reklamer og meninger på nettet, og alle vil have jeres opmærksomhed.

Men hvorfor er det så vigtigt at få jeres opmærksomhed? Og hvorfor er det så vigtigt at tage aktivt stilling til de mange ting, som kæmper om den? Man taler om opmærksomhedsøkonomi, fordi jeres opmærksomhed er en værdifuld vare for virksomheder, som gerne vil vide alt om jer. I er en mangelvare på arbejdsmarkedet, og I er eftertragtet som forbrugere – I er fremtiden, og derfor er I en vare, som alle vil have. Igennem jeres tid på HvG har I lært at forholde jer kritisk til kilder, men den teknologiske udvikling går stærkt, og jeres digitale dannelse er ikke afsluttet. Det er vores heller ikke, for vi er alle ofre for algoritmer, der arbejder i det skjulte på at styre vores opmærksomhedsfokus, og vi drages mod de nemme fortællinger og de hurtige belønninger.

Prisen kan være de nære relationer

Der er også en anden fare ved blindt at følge de blinkende lygter, de høje lyde, de hurtige belønninger, som skærmene tilbyder. For mens jeres opmærksomhed er bundet til flygtige indtryk, passerer de vigtige ting forbi. Mobilen lokker med underholdende indhold, men den fungerer også som et kærkomment skjold, man kan skjule sig bag, når man gerne vil lukke verden ude. Kan I huske jeres første dage på HvG? Kan I huske, hvor nervøse I var, og hvor spændte I var på, om I ville få venner? Kan I huske trangen til at hive telefonen frem for at undgå at se ensom ud? Det er et ret effektivt værn, men paradoksalt nok skaber det mere af den sociale isolation, som det forsøger at dække over. Se jer omkring – I har fået gode venner, og det får I også på de studier, som I kaster jer over, når I er klar. Og når I til den tid kigger rundt på de kommende studiekammerater og får lyst til at gribe efter mobilen, så tænk på i dag, hvor I sidder omgivet af gode venner. Træk i stedet vejret dybt, og kig op og smil til de andre.

I er fremtiden

Skønne studenter, lige om lidt bevæger I jer ud i verden. I rygsækken har I viden, kompetencer og selvtillid nok til at nå langt. Og med langt mener jeg mange ting. Succes skal ikke defineres snævert. Man behøver ikke at være overlæge eller direktør for at have succes i livet. Prøv jer frem, far vild og tro på, at I nok skal finde vej. Jeg håber for jer, at I vil kaste jer ud på det dybe vand og tage chancer. Lad ikke frygten for afvisning definere jer. Husk at det er menneskeligt at tvivle, og at intet menneske kan klare alting selv. Ret blikket udad mod andre i stedet for udelukkende at kigge indad. Som rektor på Kolding Designskole Lene Tanggaard minder os om: "livet går ikke altid ud på at opnå sine mål. Det er mindst lige så vigtigt at være der for andre. Det er vigtigere at have hinanden som formål end at sætte mål for sig selv."

Husk at lykken opstår i mødet med andre.

Der er grundlæggende to tilgange til livet: er glasset halvtomt eller halvfuldt? Jeg håber for jer, at I vil træne jeres evne til at se jer selv og jeres muligheder i et positivt lys, for når jeg ser ud over jer, ser jeg så meget potentiale. Gå ud og smil til verden med jeres viden og selvtillid og hvide huer – så er jeg sikker på, at den vil smile tilbage.

Tilsammen kan I altting. Hold fast i hinanden og hold fast i os på HvG: kig forbi, meld jer ind i HvG Alumne for tidligere elever på fb og kom til Gamle elevers fest Første Fredag i Februar.

Jeg vil afslutte denne tale med en sangtekst fra Højskolesangbogen. Den hedder ”Der findes en frihed” og er skrevet af Jesper Kallesøe og Erik Sommer.

Der findes en frihed

1. Der findes en frihed som kræver
at slippe og vokse i spring.
Den river dig løs så du svæver
og vil de utroligste ting
– for den er din ven!
Føler du den,
kan du blive til alt
og ikke blot bindes til det,
som de andre har valgt.

2. Der findes en tyngde som tøver
og spreder sin vægt i din krop.
Den holder dig fast når du prøver
at flyve afsted og nå op.
Men den er din ven!
Kender du den,
kan du flytte dit skel
og blive en anden
– men uden at miste dig selv.

3. Der findes en angst for at bindes
og én for at klippe sin snor;
men det er for drager! – Der findes
en kraft mellem himmel og jord,
og den er din ven.
Finder du den,
får du styrke og mod
til flugten mod stjerner
– og troskab mod det, du forlod!

4. Så lær da din tyngde at kende:
de andre, din tid og dit sted!
Der findes en verden at vinde,
men først må den komme dig ved
og blive din ven.
Elsker du den,
blir du fri som en sky,
der lytter til græsset
– og skaber af glæde det ny!

Med disse ord dimitterer jeg jer, HvG-årgang 2023